

verslag

Marktconsultatiebijeenkomst inkoopstrategie Transitiepad Kustlijnzorg en Vaargeulonderhoud (TPKV)

Vergaderdatum	24 januari 2023
Deelnemers	Rijkswaterstaat & Havenbedrijf Rotterdam en markt. Deelnemende marktpartijen: Jan de Nul, Beens, Boskalis, Van den Herik, Van der Kamp, Van Oord, Heuvelman Ibis, DEME (Dredging Internationaal), De Boer (Dutch Dredging), Deal Drecht Cities (ZED-hub) en Vereniging van Waterbouwers.
Locatie	De Roskam, Plein 25, 3991 DL Houten
Afschrift aan	TenderNed

Rijkswaterstaat Programma's, Projecten en Onderhoud

Griffioenlaan 2
3526LA Utrecht
Postbus 2232
3500 GE Utrecht
T 088 797 21 11
www.rijkswaterstaat.nl

Contactpersoon

Marjolijn Nijkamp
programma secretaris tpkv

M 06 31 95 31 87
marjolijn.nijkamp@rws.nl

Datum

25 januari 2023

Bijlage(n)

1. Gegeven presentaties
2. Resultaten
mentimetersessie
3. Uitwerking subsessies

Opening en welkom

Facilitator Frans Scheepens opent de dag en presenteert het programma.

Mirjam Heuvelman (directeur Inkoop- en Contractmanagement Rijkswaterstaat PPO) heet iedereen hartelijk welkom en geeft de volgende zaken aan:

- Urgentie tot verduurzamen is evident en niet nodig extra te benadrukken.
- Hier gaat het over de zeegaande baggermarkt, het binnenlandse baggerwerk zal later (of parallel) opgepakt worden.
- RWS werkt gelijktijdig aan vier transitiepaden en waar mogelijk verbinden we de aanpak.
- Ambities en doelstellingen voor verduurzamen zijn bepalend, klimaatneutraal en circulaire ambities en de Schoon- en Emissieloos Bouwen doelstelling.
- Maar uitgangspunt is dat de infrastructuur (kust en de vaargeulen) op orde blijven, dat mag niet onder druk komen.
- Er is in onze beheer en onderhoudsbudgetten 2% ruimte gemaakt voor verduurzaming voor de komende jaren.
- Naast ruimte in nieuwe werken en aanbestedingen, is er ook in bestaande contracten soms ruimte en mogelijkheden. Mirjam roept de markt expliciet op daar ook voorstellen voor te doen om samen te kijken welke kansen er tegen welke budgetten mogelijk zijn.
- We beseffen dat we in een internationale markt aanbesteden en kijken dus ook nadrukkelijk naar samenwerking. Het havenbedrijf Rotterdam en Rijkswaterstaat werken al nauw samen en we kijken ook naar de internationale samenwerking met andere opdrachtgevers in de omringende landen.

- Laten we beginnen en zoveel mogelijk informatie met elkaar delen. Mocht je nog iets verder willen uitdiepen dan kan je collega's bij Rijkswaterstaat, waaronder Harry Zondag, benaderen.

**Rijkswaterstaat
Programma's, Projecten
en Onderhoud**

Datum

25 januari 2023

Introductie Transitiepad

Katja van der Waal (programmamanager transitiepad Kustlijnzorg en Vaargeulonderhoud) introduceert verder de doelen en uitgangspunten van het transitiepad:

- Allereerst dank voor de medewerking en gezamenlijke totstandkoming van de routekaart en de ingroeipaden. We willen graag ook samen verder naar inkoopstrategie en implementatie.
- In bijlage 1 is haar presentatie opgenomen.

Vragen en dialoog met de deelnemers:

- Vraag: Waar komt de ambitie tot klimaatneutraal 2030 vandaan?
Antwoord: Vanuit het Ministerie Infrastructuur en Waterstaat. Er is een [strategie](#) opgesteld en met de Tweede Kamer gecommuniceerd.
- Vraag: In de KCI ambitie staat: 'Netto geen CO2 equivalent uitstoot'. Betreft dit de emissie van schepen en geldt dat voor de hele keten?
Antwoord: We beschouwen de hele keten en de LCA-benadering voor het bepalen van de emissies. De '0,4 Mton reductie t.o.v. 2019' bij SEB doelstellingen geldt voor de hele bouwsector, waaronder de GWW sector.
- Vraag: We spreken van 75% gezondheidswinst, maar hoe vertalen we dat? Antwoord: Wij hebben dat nu vrij simplistisch vertaald naar 75% minder uitstoot van fijnstof. Exacte koppeling met gezondheid is voor ons lastig, en dan moet ook weer naar andere schadelijke emissies worden gekeken. Voor ons is echter het Schone Lucht Akkoord leidend.
- Vraag: het percentage duurzame energiedragers. Betreft het een % van de vloot of % van de aanbestedingen? Antwoord: Het gaat om een portfolio van werken van de opdrachtgever. Dit is ook één van de vragen die terugkomt in de vragenlijst.
- Vraag: Over dit percentage: Bijvoorbeeld in periode 1 heb je een aantal opdrachten, is hier dan een deel van duurzaam en de rest 'gewoon'? Antwoord: Dat is nog even de vraag. Voorlopig gaan wij uit van een simpele en generieke benadering voor de RWS-werken: op alle werken dient het materieel te voldoen aan de eisen uit het basisniveau en op projectniveau dient van de hele energiebehoefte van het project het voorgeschreven percentage van de energiedragers duurzaam te zijn volgens de definities. Overigens beseffen wij dat daarbij ook de beschikbaarheid en technological readiness van innovaties van belang is.

Tot slot geeft Katja aan: Het is zo 2030. Wat is er nodig om de transitie en de doelstellingen/ambitie te halen, welke voorwaarden moeten dan ingevuld zijn? Dat is waar we ons vandaag op richten en waar we graag met jullie over in gesprek gaan.

Intermezzo

Harry Zondag (strategisch adviseur baggermarkt Rijkswaterstaat) geeft aan dat Mirjam zo weg moet en vraagt haar waarom ze er toch tijd voor heeft gemaakt om bij de marktconsultatie te zijn?

Mirjam: Om de urgentie aan te geven, het is belangrijk! Daarbij komt ook dat ze streeft naar openheid in de sector en ze de deelnemers graag uitnodigt om informatie met elkaar te delen. Ze roept op om elkaar te helpen en te versterken. Het gaat per slot van rekening om onze planeet en over onze kinderen die verder

moeten. Ze wenst ons een goede bijeenkomst, en geeft nogmaals de tip: aarzel niet om contact op te nemen met Rijkswaterstaat.

**Rijkswaterstaat
Programma's, Projecten
en Onderhoud**

Introductie inkoopstrategie en –dilemma's

Harry vervolgt en vertelt over de opzet van de marktconsultatie, zie sheet 16 e.v. van bijlage 1 en het marktconsultatiedocument.

- De marktconsultatie van vandaag is met name om te doorleven hoe we duurzamer kunnen worden in de baggersector. De dialoog is hiervoor heel belangrijk.
- De schriftelijke ronde bevat veel vragen waar we graag een antwoord op willen. Het is van belang dit proces zorgvuldig met elkaar te doorlopen. Na ontvangst van de vragenlijst gaan we graag met jullie in gesprek.
- Het verslag wordt ook in het Engels vertaald zodat het internationaal gedeeld kan worden.

Datum
25 januari 2023

Harry licht de inkoopstrategie verder toe en benoemt dat de autonome ontwikkeling op basis van wetgeving en externe factoren ook verduurzaming oplevert. Het basisniveau van het ingroeipad zorgt voor een lijn van ca. 60% duurzaamheid (meer verbeeldend, geen exacte wetenschap!), maar is dus nog niet klimaatneutraal. Het versnelt echter al wel wat.

Met het ambitieniveau kunnen we via meerdere scenario's het doel bereiken. Het ingroeipad is opgesteld met draagvlak van mensen vanuit de markt. Het draagvlak voor de doelstelling van het basisniveau is er. Voor het ambitieniveau zijn er wel aarzelingen en verschillende beelden, maar in onderlinge afstemming is wel bewust de keuze gemaakt de ambitie voor het hogere niveau te benoemen en zichtbaar te houden. Rijkswaterstaat is nu bezig om de ingroeipaden te vertalen naar een inkoopstrategie, waarbij vooral voor het ambitieniveau nog wel uitwerkingen en scenario's uit te zoeken zijn. Dit levert een aantal dilemma's op.

Doorleven inkoopdilemma's

Harry licht vervolgens aan de hand van vragen en stellingen de dilemma's uit het marktconsultatiedocument toe. Daarbij wordt gebruik gemaakt van een digitale live enquête via mentimeter.

In bijlage 2 zijn alle vragen en antwoorden weergegeven.

Toelichting inkoopscenario's

Harry licht vervolgens toe (zie dia 41 en verder van bijlage 1 en zie marktconsultatiedocument): de uitgangspunten van de inkoopstrategie, de verschillende elementen om de ambitie te bereiken via inkoop en de verschillende scenario's.

LUNCH

Inkoopscenario's doornemen (subsessies)

Frans legt uit wat we in de middag gaan doen. In subsessies gaan we in groepen in gesprek over de voor- en nadelen bij de vijf scenario's die Harry heeft toegelicht. In bijlage 3 is een weergave van de discussies van de verschillende groepen samengevat.

Ranking en reflectie van de deelnemers

In bijlage 3 is naast de voor- en nadelen ook een primaire reactie met voorkeuren en ranking weergegeven per groepje. Dit is allemaal ter indicatie hoe de groep er

over heeft gesproken en het heeft beoordeeld "op gevoel". De argumentatie staat er zoveel mogelijk bijgeschreven in de tabel met voor- en nadelen (of: sterke en zwakke punten).

**Rijkswaterstaat
Programma's, Projecten
en Onderhoud**

Voorlopige bevindingen tijdens de plenaire terugkoppeling:

- Ranking van de scenario's komt aardig overeen bij de verschillende groepen.
- Met name scenario's 1 en 2 worden positief gescoord, bij een groep is met name scenario 3 hoog gescoord. Men dacht dat dit dan wel een groep met grote baggeraars zou zijn, maar bleek genuanceerder, een grote en een MKB baggeraar. Toelichting van de 'kleine' baggeraar: fijn dat er aanloop is, deze ingroeitijd kan helpen om de stap te zetten richting verduurzaming.
- Een andere groep heeft de combinatie MKI in de standaard en portfolio aanpak hoog gerankt, maar dan wel naar emissieloos. Incentive in portfolioaanpak moet emissieloos zijn.

Datum

25 januari 2023

Verder ter overweging mee gegeven:

- Wil je echt naar 100% CO2 reductie? De extra investering voor de laatste 5% is extreem duur. Dat budget kan je wellicht beter elders (duurzaam) besteden.
- Waardering van CO2-reductie of MKI-punt moet helder en duidelijk zijn.
- Hoe gaat het over de landsgrenzen heen? Eigen vloot van Frankrijk en Duitsland worden genoemd. De markt is hierover niet positief.
- Voorstel vanuit een andere groep betreft scenario 4 C – een demonstratie-emissieloos schip maken volgens wensen/eisen, in ruil 50 weken per jaar aan het werk. Complex door omvang/breedte en eisen aan emissies. Lijkt daarmee ook op scenario 3.
- Bij een ander worden scenario's 1 en 2 gekoppeld. Erik heeft de vraag gesteld: welke logische combinatie van scenario's zie je? Combinatie 3/5.
- Bij een groep staat bij de ranking toelichtende teksten. Bij portfolio meer ambitie, emissieloos bij vervolgoopdrachten bijvoorbeeld.
- Demoschip, ja maar doe dan een klein schip met verschillende aandrijvingen. Proeven en testen ermee doen om van te leren. Educatief project, niet om productie in te kopen, maar om van te leren. Een Waddenhopper bij de Wadden bijvoorbeeld (= N2000 gebied). Demonstratieschip, samenwerkingsvorm? We moeten dus verder kijken dan dat.
- Definitie emissieloos – dat moet echt heel helder zijn. En.. emissieloos is te ambitieus. (zie verhaal 95%). Er zijn altijd emissies in de keten.
- Ambitieuze zijn, dan kan je heel ver komen, zonder je blind te staren op het doel. Waar kijk je naar? Voor MKI kijken we naar de hele keten (LCA). Een andere vraag is of je de sprong nog gaat maken als je streeft naar 95%? Waarom zou je een sprong maken als je het emissieloos toch niet gaat halen? Geen blinde ambitie nastreven. Tot 2050 het budget uitrekenen wat hiervoor nodig is. Daarnaast is het efficiënter om allemaal naar de 95% te gaan i.p.v. alleen koplopers.

Vervolgproces en afronding

Hoe nu samen verder? We denken aan een mix van scenario's, zowel in de tijd als in de werken. Ook zullen we voor ogen houden hoe je wat je nu al bespaart kunt meewegen in bestaande opdrachten.

Harry toont een sheet met data voor het vervolg. Deadline van de schriftelijke ronde is 31 januari. Harry benadrukt dat het ons echt helpt als de vragenlijst wordt ingevuld. Een toelichting in een gesprek waarderen we erg. Op uiterlijk 21 maart zullen we het verslag e.d. publiceren.

- We gaan verder met het samenwerken met Havenbedrijf Rotterdam. Met omringende landen gaan we een positionpaper opstellen. Harry houdt contact met leden van de Vereniging van Waterbouwers hoe we de deelnemers van deze marktconsultatie mee kunnen nemen. Daarnaast is er een buyergroup met de waterschappen.
- Harry laat de ranking zien van een deel van het interne proces bij Rijkswaterstaat rondom de inkoopstrategie en de scenario's. Het toont de inschatting implementeerbaar en doelbereik waarop Rijkswaterstaat collega's in een kwadrant hebben gescoord. Een deelnemer neemt er een foto van, Harry geeft aan dat dit beeld al in de stukken van de marktconsultatie beschikbaar komt.
- Naar aanleiding van deze ranking in het kwadrant wordt scenario 1 met een relatief laag effect gescoord. Vraag vanuit een deelnemer: 'Scenario 1 kan je zo ambitieus maken als je wilt, waarom scoren jullie het effect zo laag? Antwoord: Gedachte was: omdat je de pakketjes klein houdt, werkt dat beperkend voor de Return On Investment (ROI).
- Advies: Aan de voorkant aangeven waar je wilt zijn in 2030, dan kan de markt zich hierop voorbereiden.

Harry roept op om alles wat je vandaag hebt gehoord mee te nemen in het beantwoorden van de vragen. Rijkswaterstaat wil betrouwbaar en voorspelbaar zijn. Een mix in scenario's kan ook gefaseerd gebeuren, zowel in tijd als in werken.

Proces:

Vraag: Is het mogelijk meer tijd te krijgen voor het invullen van de vragenlijsten? Het is nogal een forse vragenlijst en meer tijd helpt om de vragen beter te beantwoorden.

Antwoord: Prima. We zullen op Tendered publiceren dat de inleverdatum een week later wordt. Daarmee zal de planning in zijn geheel wat opschuiven.

Afsluiting en informele gelegenheid tot napraten

Katja dankt iedereen voor de inbreng en de boeiende gesprekken. Ze wenst iedereen een goede thuisreis en/of vervolgspraak. Tot binnenkort!

**Rijkswaterstaat
Programma's, Projecten
en Onderhoud**

Datum

25 januari 2023